

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100898

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-08-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеценко Володимир Іванович

2. Stecenko Volodymyr Ivanovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Історія та археологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 17-08-2022

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Історія

Місце роботи здобувача: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543386

Місцезнаходження: вул.Сухомлинського, будинок 30., м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08401, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 20.051.049

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Івано-Франківська обл., 76018, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543386

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, будинок 30., м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08401, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21, 03.09.31

Тема дисертації:

1. Діяльність цензурних органів в українських губерніях (1905-1917 рр.).
2. Activities of censor bodies in Ukrainian provinces (1905 – 1917).

Реферат:

1. У Російській імперії цензура була засобом формування громадської думки, утвердження єдиної ідеології й захисту імперських інтересів. З огляду на різні суспільно-політичні, соціокультурні особливості українських земель у складі імперії цензурна політика та діяльність відповідних інституцій мала свої специфічні риси, особливі функціональні завдання. Серед них центральним було вплинути на розвиток національної культури, загальмувати розгортання українського національно-визвольного руху, контролювати робітничий рух, охороняти суспільну мораль. Перша Російська революція 1905-1907 рр. обумовила значні зміни у правовій базі та механізмах функціонування цензури, дещо трансформувала політичний лад у державі, послабила антиукраїнський репресивний тиск. Вивчення роботи органів царської цензури в українських губерніях протягом 1905-1917 рр., проведене у запропонованому дисертаційному дослідженні, дозволило з'ясувати сутність інформаційної політики імперського уряду у складні і переломні періоди в історії

Російської імперії (в умовах Першої російської революції, післяреволюційної реакції та Першої світової війни), істотно розширити наукові знання щодо діяльності поліційно-охоронних установ самодержавства в українських губерніях, доповнити загальну картину розвитку національного руху, його видавничих зусиль, з'ясувати вплив спеціальних обмежувальних заходів в інформаційній сфері на суспільно-політичну ситуацію в регіонах підросійської України. У першому розділі роботи з'ясований стан наукового вивчення обраної тематики, охарактеризовано джерельну базу і методологію дослідження. У відповідному підрозділі було виділено та охарактеризовано три групи робіт: методологічні, контекстуальні та спеціальні історичні. Аналіз праць, присвячених проблемі цензури, інформаційній політиці в Російській імперії, засвідчив, що в дорадянський та радянський періоди розвитку історичної науки в силу різних обставин не було здійснено комплексного висвітлення роботи цензурних органів в українських губерніях Російської імперії. Українські історики дорадянського періоду (Б. Грінченко, М. Грушевський, С. Єфремов, С. Петлюра) були зосереджені на висвітленні проявів антиукраїнської цензурної політики, російські історики (К. Асренєв, М. Лемке, В. Дерюжинський, М. Ольминський, Е. Валле-де-Барр) хоч і висвітлювали загальні аспекти функціонування цензури, аналізували зміни відповідного законодавства, не брали до уваги практику його виконання на місцях і, зокрема, на території сучасної України. Попри те, що в радянський період не було створено узагальнюючого дослідження з історії цензури, а сама вона вивчалася як частина історії літератури та журналістики з відповідними ідеологічними засудженнями, ми все ж виділили ряд важливих наукових досягнень, внесених у загальний науковий дискурс радянськими істориками: детальна характеристика бюрократичного апарату, визначення загальних рис цензурного режиму після 1905 року, виявлення взаємозалежності друкарської активності та послаблення цензурного тиску. Відповідно до мети і предмету сучасних студій з історії цензури ми виділили сім груп праць, у яких досліджуються: 1) загальна історія діяльності цензурних установ та цензурна політика імперської влади; 2) діяльність цензурних установ в окремих регіонах Російської імперії, у т.ч. у національних окраїнах; 3) становлення та розвиток цензурного законодавства; 4) джерелознавчі аспекти діяльності цензурних органів; 5) повсякдення цензурної діяльності, взаємини цензурних органів з окремими літераторами та публіцистами; 6) персона цензора, його соціально-правове становище; 7) історія журналістики та видавничої справи. Аналіз праць зарубіжних та вітчизняних істориків дав підстави стверджувати, що наразі відсутні комплексні дослідження по діяльності цензурних органів в українських губерніях у добу революційних трансформацій (1905–1907 рр.) та післяреволюційного реформування (1907–1917 рр.) самодержавної моделі влади у Російській імперії. При виконанні дослідження в якості джерел використано: 1) законодавчі та підзаконні акти; 2) ділову документацію відповідних державних установ; 3) матеріали тогочасних періодичних видань; 4) джерела особистого походження (епістолярій, мемуари та спогади); 5) опубліковану статистичну, довідково-біографічну, бібліографічну інформацію. Основний масив неопублікованих актових документів було взято у фондах Центрального державного історичного архіву України м. Києва (ф. 295, 442, 1680), Державного архіву м. Києва (155, 287), Державного архіву Одеської області (ф. 10-13).

2. In the Russian Empire, censorship was a means of forming public opinion, promoting a unified ideology and defending imperial interests. Given the different socio-political and socio-cultural features of the Ukrainian lands within the empire, the censorship policy and activities of the respective institutions had their own specific features, special functional tasks. Among them, the central was to influence the development of national culture, to slow down the deployment of the Ukrainian national liberation movement, to control the labor movement, to protect public morals. The first Russian Revolution of 1905-1907 led to significant changes in the legal framework and mechanisms of censorship, somewhat transformed the political order in the country, eased anti-Ukrainian repressive pressure. The study of the work of tsarist censorship in Ukrainian provinces during 1905-1917 conducted in the proposed dissertation made it possible to find out the essence of the information policy of the imperial government during the difficult and turning periods in the history of the Russian Empire (in the conditions of the First Russian Revolution, the post-revolutionary reaction), significantly expand the scientific knowledge of the activities of police-security institutions of the autocracy in Ukrainian provinces, to supplement the overall picture of the development of the national movement, th publishing efforts to clarify the impact of the

special restrictive measures in the information area on the socio-political situation in the regions of the Russian Ukraine. The first chapter of the paper explains the state of the scientific study of the selected subject, describes the source base and methodology of the study. In the relevant chapter, three groups of works were identified and characterized: methodological, contextual and special historical works. Analysis of the works devoted to the problem of censorship, information policy in the Russian Empire, showed that in the pre-Soviet and Soviet periods of the development of historical science, due to various circumstances, there was no comprehensive coverage of the work of censorship bodies in the Ukrainian provinces of the Russian Empire. Ukrainian historians of the pre-Soviet period (B. Grinchenko, M. Hrushevskiy, S. Efremov, S. Petliura) focused on the coverage of manifestations of anti-Ukrainian censorship policy, Russian historians (K. Arsenyev, M. Lemke, V. Deriuzhynskiy, M. Olmyskiy, E. Valle-de-Barr), although covering the general aspects of the functioning of censorship, analyzing changes in the relevant legislation, did not take into account the practice of its implementation on the ground and, in particular, in the territory of modern Ukraine. Despite the fact that no generalized study on the history of censorship was created during the Soviet period, but itself studied as part of the history of literature and journalism with relevant ideological judgments, we have nevertheless identified a number of important scientific advances made in the general scientific discourse by Soviet historians: bureaucratic apparatus, determining the general features of the censorship regime after 1905, revealing the interdependence of printing activity and easing the censorship pressure. According to the purpose and the subject of modern studies on the history of censorship, we have identified seven groups of works, which study: 1) the general history of the activities of censorship institutions and the censorship policy of imperial power; 2) the activity of censorship institutions in certain regions of the Russian Empire, including in the national outskirts; 3) formation and development of censorship legislation; 4) source-related aspects of the activities of censorship bodies; 5) daily censorship activities, relations of censorship bodies with individual writers and publicists; 6) the person of the censor, his social and legal status; 7) history of journalism and publishing. An analysis of the works of foreign and national historians has led to the claim that there is no comprehensive research on the activities of censorship bodies in Ukrainian provinces during the revolutionary transformations (1905–1907) and post-revolutionary reform (1907–1917) of the autocratic model of power in Russia. In carrying out the research, the following sources were used as sources: 1) legislative and regulatory acts; 2) business documentation of relevant state institutions; 3) materials of periodicals of that time; 4) sources of personal origin (epistolary, memoirs and memoirs); 5) published statistical, reference and biographical information. The main array of unpublished act documents was taken from the funds of the Central State Historical Archives of Ukraine (f. 295, 442, 1680), the State Archives of Kyiv (155, 287), and the State Archives of Odesa Region (f. 10–13).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коляда Ігор Анатолійович
2. Kolyada Ihor Anatoliiovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Ірина Миколаївна
2. Petrenko Iryna Mykolayivna

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлик Світлана Владиславівна
2. Orlyk Svitlana Vladyslavivna

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Великочий Володимир Степанович

2. Velykochyi Volodymyr Stepanovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Королько Андрій Зіновійович

2. Korolko Andrii Zinoviiovych

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Борчук Степан Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Борчук Степан Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.